

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогічної та соціальної освіти
Кафедра початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Кузнецова О. А.

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ

Для всіх спеціальностей
(бакалавр)

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент Філімонова Т. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол № 11 від « 8 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ (С. І. Якименко)

« 8 » серпня 2021 р.

Анотація

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Національно-патріотичне виховання в сучасних закладах освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів всіх спеціальностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес навчання освітньої галузі «Педагогіка».

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

Метою дисципліни є набуття студентами знань про основні цілі, стратегії та принципи організації національно-патріотичного виховання в сучасних закладах освіти; форми, методи, прийоми і способи роботи з дошкільнятами, школярами та студентами щодо формування національної гідності та патріотизму.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, ідеологія українського народу, освітній процес.

Abstract

The program of studying the variable discipline "National-patriotic education in modern educational institutions" is made according to the educational-professional program of preparation of bachelors of all specialties.

The subject of study of the discipline is: the process of teaching the educational field "Pedagogy".

Interdisciplinary links: "Pedagogy (general and history of pedagogy, preschool)", "Psychology (general and age, children's, pedagogical)".

The purpose of the discipline is for students to acquire knowledge about the main goals, strategies and principles of national-patriotic education in modern educational institutions; forms, methods, techniques and methods of working with preschoolers, schoolchildren and students on the formation of national dignity and patriotism.

Key words: national-patriotic education, ideology of the Ukrainian people, educational process.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація за обраною темою		Семестр
Загальна кількість годин – 150		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 10 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: бакалавра	Лекції 10 год.
		Практичні, семінарські 16 год.
		Самостійна робота 124 год.
		Вид контролю: залік
http://moodle.mdu.edu.ua/my		

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 26 год. – аудиторні заняття, 124 год. – самостійна робота (17% / 83%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: набуття студентами знань про основні цілі, стратегії та принципи організації національно-патріотичного виховання в сучасних закладах освіти; форми, методи, прийоми і способи роботи з дошкільнятами, школярами та студентами щодо формування національної гідності та патріотизму.

Завдання курсу: утвердження в свідомості і почуттях особистості студента національно-патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України; виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки; усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю; сприяння набуттю дітьми та молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій.

Передумови для вивчення дисципліни: «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

Навчальна дисципліна складається з 5-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН - 3 Знати вікові та психологічні особливості учнів, індивідуальні відмінності в перебігу їх пізнавальних процесів.

ПРН - 4 Знати закономірності та теорію процесу навчального пізнання, у тому числі – сучасні освітні технології.

ПРН - 8 Вміння володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів та їх врахування в освітньому процесі.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у професійно-педагогічній діяльності у галузі початкової освіти.

ЗК-1. Здатність діяти відповідально та свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини й громадянина; реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (*громадянська компетентність*).

ЗК-3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (*культурна компетентність*).

ЗК-4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (*лідерська компетентність*).

II. Фахові:

СК-2. Предметно-методична компетентність.

2.2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

2.3. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності.

2.4. Здатність здійснювати інтегроване навчання.

2.5. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК-3. Інформаційно-цифрова компетентність.

3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

3.2. Здатність ефективно використовувати наявні електронні ресурси та цифрові технології в освітньому процесі.

СК-4. Психологічна компетентність.

4.1. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні

Тема 3. Ідеологія українського народу Український фольклор як засіб національного виховання. Символіка українського народу і виховання особистості.

Українська народна ідеологія та її функції. Ідеологія українського народу. Український фольклор як засіб національного виховання. Символіка українського народу і виховання особистості.

Тема 4. Виховний потенціал давньоукраїнської міфології.

Давньоукраїнська міфологія та її зміст. Охарактеризувати міфи як культурно-історичні пам'ятки народу. Чи пізнає людина себе глибше, коли вона вивчає міфологію своїх пращурів? Які якості особистості культивувалися в міфологічну епоху? Які міфи, їхні фрагменти свідчать про те, що наші предки дуже цінували силу волі і силу духу? Про які родинні цінності свідчать давньоукраїнські міфи? Чому наших давніх предків називають сонцепоклонниками? Які традиції українців пов'язані з іменем Богині Берегині? Чи підтверджують міфи, що наш народ здавна розвивав хліборобську цивілізацію?

Кредит 3. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді як актуальна проблема сьогодення

Тема 5. Концептуальні засади процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Поняття «патріотичне виховання». Мета та завдання патріотичного виховання в системі дошкільної освіти у нормативних та законодавчих актах (Конституції України, Національній доктрині розвитку освіти України, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Законах України «Про освіту», програмах «Базовий компонент дошкільної освіти», Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2021 роки). Сутність та зміст процесу патріотичного виховання дітей та молоді.

Тема 6. Технології національно-патріотичного виховання

Поняття про систему та технологію національно-патріотичного виховання. Комплексний підхід до здійснення національно-патріотичного виховання. Поняття про методи, прийоми та засоби національно-патріотичного виховання. Класифікація методів виховання. Вибір оптимальних методів національно-патріотичного виховання. Інтерактивні технології як шлях формування патріотичних рис особистостей старших дошкільників. Класифікація виховних заходів національно-патріотичного наповненості за різними параметрами й ознаками (за метою, формою, методом, місцем проведення).

Кредит 4. Особливості національно-патріотичного виховання в закладах освіти

Тема 7. Особливості національно-патріотичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Особливості національно-патріотичного виховання в початковій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в старшій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в вищому навчальному закладі.

Національно-патріотичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Особливості національно-патріотичного виховання в початковій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в старшій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в вищому навчальному закладі.

Кредит 5. Прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання

Тема 8. Педагогічне прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання

Поняття про педагогічний процес і його компоненти. Важливість планування й обліку роботи. Планування виховної роботи як умова здійснення комплексного підходу до патріотичного виховання. Принципи планування. Вимоги до планування. Поняття «педагогічне прогнозування» та «педагогічне проектування». Орієнтовна тематика роботи з національно-патріотичного виховання.

3. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	ла	і	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Українська народна педагогіка як основа національно-патріотичного виховання						
Тема 1. Історія національного виховання. Історична пам'ять та історична свідомість.	15	2	2			11
Тема 2. Історія патріотичного виховання. Зміст української народної педагогіки та зв'язок з національним вихованням.	15	-	2			13
Всього за кредит 1	30	2	4			24
Кредит 2. Ідеологія українського народу						
Тема 3. Ідеологія українського народу Український фольклор як засіб національного виховання. Символіка українського народу і виховання особистості.	15	2	2			11
Тема 4. Виховний потенціал давньоукраїнської міфології.	15	-	2			13
Всього за кредит 2	30	2	4			24
Кредит 3. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді як актуальна проблема сьогодення						
Тема 5. Концептуальні засади процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді	15	2	2			11
Тема 6. Технології національно-патріотичного виховання	15	-	2			13
Всього за кредит 3	30	2	4			24
Кредит 4. Особливості національно-патріотичного виховання в закладах освіти						
Тема 7. Особливості національно-патріотичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Особливості національно-патріотичного виховання в початковій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в старшій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в вищому навчальному закладі.	30	2	2			26
Всього за кредит 4	30	2	2			26
Кредит 5. Прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання						
Тема 8. Педагогічне прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання	30	2	2			26
Всього за кредит 5	30	2	2			26
Усього годин:	150	10	16	0	0	124

4. Теми лекційних занять
Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Українська народна педагогіка як основа національно-патріотичного виховання		
1.	Тема 1. Історія національного виховання. Історична пам'ять та історична свідомість.	2
Кредит 2. Ідеологія українського народу		

2.	Тема 3. Ідеологія українського народу Український фольклор як засіб національного виховання. Символіка українського народу і виховання особистості.	2
Кредит 3. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді як актуальна проблема сьогодення		
3.	Тема 5. Концептуальні засади процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2
Кредит 4. Особливості національно-патріотичного виховання в закладах освіти		
4.	Тема 7. Особливості національно-патріотичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Особливості національно-патріотичного виховання в початковій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в старшій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в вищому навчальному закладі.	2
Кредит 5. Прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання		
5.	Тема 8. Педагогічне прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання	2
Разом:		10

5. Теми практичних занять
Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Українська народна педагогіка як основа національно-патріотичного виховання		
1.	Тема 1. Історія національного виховання. Історична пам'ять та історична свідомість.	2
2.	Тема 2. Історія патріотичного виховання. Зміст української народної педагогіки та зв'язок з національним вихованням.	2
Кредит 2. Ідеологія українського народу		
3.	Тема 3. Ідеологія українського народу Український фольклор як засіб національного виховання. Символіка українського народу і виховання особистості.	2
4.	Тема 4. Виховний потенціал давньоукраїнської міфології.	2
Кредит 3. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді як актуальна проблема сьогодення		
5.	Тема 5. Концептуальні засади процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2
6.	Тема 6. Технології патріотичного виховання	2
Кредит 4. Особливості національно-патріотичного виховання в закладах освіти		
7.	Тема 7. Особливості національно-патріотичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Особливості національно-патріотичного виховання в початковій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в старшій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в вищому навчальному закладі.	2
Кредит 5. Прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання		
8.	Тема 8. Педагогічне прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання	2
Разом:		16

6. Лабораторні заняття
Робочим планом не передбачено

7. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Українська народна педагогіка як основа національно-патріотичного виховання		
1.	Тема 1. Історія національного виховання. Історична пам'ять та історична свідомість.	11
2.	Тема 2. Історія патріотичного виховання. Зміст української народної педагогіки та зв'язок з національним вихованням.	13
Кредит 2. Ідеологія українського народу		
3.	Тема 3. Ідеологія українського народу Український фольклор як засіб національного виховання. Символіка українського народу і виховання особистості.	11
4.	Тема 4. Виховний потенціал давньоукраїнської міфології.	13
Кредит 3. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді як актуальна проблема сьогодення		
5.	Тема 5. Концептуальні засади процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді	11
6.	Тема 6. Технології патріотичного виховання	13
Кредит 4. Особливості національно-патріотичного виховання в закладах освіти		
7.	Тема 7. Особливості національно-патріотичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Особливості національно-патріотичного виховання в початковій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в старшій школі. Особливості національно-патріотичного виховання в вищому навчальному закладі.	26
Кредит 5. Прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання		
8.	Тема 8. Педагогічне прогнозування та проектування роботи з національно-патріотичного виховання	26
Разом:		124

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Виховання дітей засобами фольклору.
2. Виховання молодших школярів у сім'ї на засадах народної педагогіки.
3. Громадянське виховання учнів в умовах українського державотворення.
4. Родинно-національні традиції сім'ї
5. Система педагогічної освіти батьків у Павлиській школі за системою В.О.Сухомлинського
6. Науково-теоретична спадщина з проблем співробітництва сім'ї і школи
7. Духовні цінності особистості у виховному діапазоні.
8. Сутність культури поведінки та шляхи її формування у дитини в сім'ї
9. Задоволення потреби вихованця в сім'ї у особистісній безпеці.
10. Психологічні та моральні орієнтації учасників комунікативної взаємодії в сім'ї

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 5 кредитів. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські

заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА СКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
D	55-64		
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, уміння самостійно опрацьовувати тексти, написання і захист реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на студентів на семінарських заняттях

Враховується:

1. Рівень осмислення навчального матеріалу;
2. Рівень сформованості аналітичних умінь і концептуальних підходів;
3. Повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
4. Використання додаткової літератури;
5. Порівняння, зв'язок із практикою, висновки.

Бали	Критерії оцінювання
"Відмінно" – 5	Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.
"Добре" – 4	Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

"Задовільно" – 3	Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.
"Незадовільно" – 2	Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

• Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 5 крд.

Поточне тестування та самостійна робота									Накопичувальні бали/ Сума
	Кредит 1		Кредит 2		Кредит 3		Кредит 4	Кредит 5	
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	500
Практичні заняття	15	15	15	15	15	15	30	30	
Самостійна робота (включно контрольні роботи)	70		70		70		70	50	
								КР2 – 20	
Усього	100		100		100		100	100	500

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: опитування, ІНДЗ, мультимедійні презентації, тестування, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.), інтерактивні методи (метод проєктів, мозковий штурм, метод ПРЕС, кейс-технології, дебати, ділові ігри, тренінги, групові дискусії); пояснювально-ілюстративні методи; ділові та рольові ігри; проблемно-пошукові методи; використання ІКТ.

12. Рекомендована література Базова

1. Вашенко Г. Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. 3-е вид. Полтава: Техніка, 1994. Т.1. 364 с.
2. Вишневецький О. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси. Львів: Книга, 1996. С. 134-178.
3. Власова О.І. Основи психології та педагогіки: підручник. Київ: Знання, 2011. 333с.
4. Гнатенко П.І. Український національний характер. Київ: Либідь, 1997. 234 с.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. Посібник. Київ: Знання, 2011. 486с.
6. Кузь В.Г., Руденко Ю.Д., Сергійчук З.О. Основи національного виховання. Київ: ІСДО Центр, 1993. 152 с.
7. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку [Текст] : монографія / В. Д. Будак, С. І. Якименко, Т. В. Філімонова. Київ : Слово, 2020. 181 с.
8. Руденко Ю. Основи сучасного українського виховання. Київ: Видавництво ім. Олени Теліги, 2003. 328 с.
9. Стельмахович М. Українська родинна педагогіка: Навч. посібник. Київ: ІСДО, 1996. – 236 с.
10. Стельмахович М.Г. Народна дидактика. Київ: Знання УРСР, 1985. 49 с.
11. Теоретичні засади виховання національної самосвідомості / За ред. Д.О.Тхоржевського. Київ: ІЗМН, 1998. 324с.
12. Філімонова Т.В. Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку : навчально-методичний посібник. Миколаїв : СПД Румянцева, 2019. 152 с.
13. Фіцула М.М. Педагогіка: навч.посіб. Київ: Академвидав,2009. 560с.
14. Щербань П. Національне виховання в сім'ї. Київ: Борівітер, 2000. 234с.

Допоміжна:

1. Абрамчук О. В. Патріотичне виховання студентів вищих технічних навчальних закладів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. педагог. наук: 13.00.07. Тернопіль, 2006. 20 с.
2. Абрамчук О. В. Патріотичне виховання студентів вищих технічних навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. / Тернопільський нац. пед. ун-т. Тернопіль, 2006. 254 с.
3. Бех І. Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України. Київ. 2014. 48 с.
4. Бех І. Патріотизм: сучасні ознаки та орієнтири виховання. *Рідна школа*. 2015. № 1–2. С. 3–6.
5. Бех І. Д. Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. Київ. 2014. 29 с.
6. Бондаренко Ю. Урок літератури в системі національного виховання. *Рідна школа*. 1998. № 9. С. 22 - 26.
7. Боришевський М. Й. Психологічні механізми розвитку особистості. *Педагогіка і психологія*. 1996. №3. 29 – 30 с.
8. Боровик О. В. Психологічні умови формування патріотичної свідомості учнів ліцеїв : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Хмельницький, 2008. 20 с.
9. Віндюк П. А. Критерії патріотичного виховання студентської молоді URL: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vypl5/tezi.vindjuk.pdf.
10. Виховання громадянина: Психолого-педагогічний і народознавчий аспекти: Навчально-методичний посібник / Ігнатенко П. Р., Поплужний В. П., Косарева Н. І., Крицька Л. В. Київ : Інститут змісту і методів навчання, 1997. 252 с.
11. Вишневецький О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Вид. 3-тє, доопрацьов. і допов. Київ : «Знання». 2008. 568 с.
12. Волошина Н., Пампуха І. Порівняльний аналіз понять «патріотизм» і «націоналізм» в Україні. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка*. 2015. №4. С. 122 – 129.
13. Волошина Н. М. Соціально-філософський вимір патріотизму сучасного українського суспільства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : 09.00.03. Київ, 2010. 20 с.

14. Волошина Н. Філософські погляди на сутність патріотизму як інформаційно-психологічну складову інформаційної безпеки. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2009. №1 (4). С. 72 – 75.
15. Гавлітіна Т. М. Національно-патріотичне виховання підлітків в умовах позашкільного навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2007. 20 с.
16. Гонський В. Патріотизм як основа сучасного виховання та ідеології держави. *Рідна школа*. 2001. № 2. С. 9 – 14.
17. Гречишкіна І. А. Національне виховання дошкільників засобами української народної іграшки. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка*. 2015. Ч. 1. № 7 (296) жовтень. С. 262 – 268.
18. Грушевський М. С. На порозі нової України: гадки і мрії. Київ : Наукова думка, 1991. 128 с.
19. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). Київ : Райдуга, 1994. 61 с.
20. Духовна-Кравченко О. Взаємозв'язок патріотизму та національної ідеї у становленні сучасної держави : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03. Київ, 2012. 28 с.
21. Жаровська О. П. Патріотичне виховання студентів в освітньо-виховному середовищі педагогічного університету : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2015. 285 с.
22. Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
23. Залізник А. М. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку: дис. кан пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 265 с.
24. Заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді : додаток до наказу МОН України від 16.06.2015 р. № 641. *Початкова освіта*. 2015. № 13. С. 12–16.
25. Зубцова Ю. Є. Формування патріотичних якостей молодших школярів у взаємодії школи та сім'ї : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2012. 21 с.
26. Ігнатенко П., Поплужний В., Косарєва Н., Крицька Л. Виховання громадянина: психолого-педагогічний і народознавчий аспекти: навч. – метод. посіб. Київ : Інститут змісту і методів навчання, 1997. 252 с.
27. Ігнатуша А. Л. Національно-патріотичне виховання майбутніх вчителів. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка*. 2015. Ч. 1. № 7 (296) жовтень. С. 206 – 211.
28. Каюков В. І. Патріотичне виховання учнів загальноосвітньої школи на героїчних традиціях українського народу: автореф. дис...канд. пед. наук: 13.00.01. Кіровоград, 1996. 24 с.
29. Качур М. М. Патріотичне виховання молодших школярів засобами художнього краєзнавства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед наук: 13.00.07. Київ, 2010. 20 с.
30. Кірик М. Формування національної самосвідомості учнів : основні завдання та шляхи їх реалізації. *Учитель початкової школи*. 2015. № 8. С. 8–12.
31. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. Проект. *Педагогічна газета АПН*. 2000. № 6 (72). С. 4 – 6.
32. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : додаток до наказу МОН України від 16.06.2015 р. № 641. *Початкова освіта*. 2015. № 13. С. 5–8.
33. Коркішко О. Використання педагогічних технологій патріотичного виховання в позаурочній роботі сучасної школи. *Рідна школа*. 2005. № 6. С. 48 – 50.
34. Коркішко О. Г. Посадова позиція, імідж, винагородження як показники професійного статусу майбутнього викладача ВНЗ. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. Вип. 1. С. 112-119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2017_1_14.
35. Коркішко О. Становлення патріотичного виховання в 19–20 ст.: (Історичний аспект). *Рідна школа*. 2004. № 2. С. 60–62.
36. Краснова Н. П. Соціально-педагогічна робота з національно-патріотичного виховання в загальноосвітній школі. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка*. 2015. Ч. 1. № 7 (296) жовтень. С. 234 – 240.

37. Кучерявий О. Г. Теоретичні і методичні основи організації професійного самовиховання майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2002. 42 с.
38. Лисенко Н. В. Актуальні напрями удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх педагогів ДНЗ: соціальне замовлення сьогодення. *Педагогічний дискурс*: зб. наук. пр. Хмельницький : ХГПА, 2012. Вип. 13, С. 186–192.
39. Ліненко А. Ф. Готовність майбутніх вчителів до педагогічної діяльності. *Педагогіка і психологія*. 1995. №1. С.125–132.
40. Ліненко А. Ф. Педагогічна діяльність і готовність до неї : монографія. Одеса : ОКФА, 1995. 80 с.
41. Макаренко А. С. Воспитание гражданина. Москва : Просвещение, 1988. 304 с.
42. Макарова О. С. Формування готовності майбутнього вчителя до комунікації з молодшими школярами засобами образотворчого мистецтва : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2004. 20 с.
43. Максютов А. Патріотичне виховання майбутніх учителів географії в процесі пошукової туристсько-красознавчої діяльності : автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.07. Умань, 2013. 19 с.
44. Мірошніченко В. Сутність патріотичного виховання майбутніх офіцерів-прикордонників. URL: <http://www.stationline.org.ua/pedagog/106/19071-sutnist-patriotichnogo-vihovannya-majbutnix-oficeriv-prikordonniv.html>
45. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Педагогіка і психологія вищої школи : підручник. Київ : НПУ, 2003. 267 с.
46. Москаленко А. М. Історія вітчизняної педагогіки : підручник. Київ : Київ. ун-т, 2015. 303 с. URL: https://pidruchniki.com/81984/pedagogika/natsionalne_vihovannya_ditey_molodi.
47. Москалець В. Родина як осередок етнічного самовідтворення формування національної самосвідомості українця. *Вісн. Прикарпат. ун-ту. Педагогіка*. Івано-Франківськ, 2001. Вип. 6. С. 89–92.
48. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 червня 2015 року № 641 «Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді» URL: <http://mon.gov.in.ua/usipovini/2015/06/16/naczialno-patriotichne-vihovannya>.
49. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указ Президента України № 344/2013 від 25 червня 2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
50. Оришко С. П. Патріотичне виховання старшокласників у процесі туристсько-красознавчої діяльності загальноосвітніх навчальних закладів : автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.07. Тернопіль, 2010. 20 с.
51. Патриотически-ориентированное образование: методология, теория, практика / Ф. К. Быков и др. / под общ. ред. А. К. Быкова, А. Н. Вырщикова. М. Роспатриоцентр. Волгоград : НП ИПД «Авторское перо», 2005. 400с.
52. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. праць : у двох частинах / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО та ін. Ч. 1. Харків : НТУ «ХП», 2002. 432 с.
53. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг» / наук.кер. А. М. Богущ. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 160 с.
54. Про День Гідності та Свободи : Указ Президента України від 13.11.2014 № 872. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/872/2014>.
55. Про День захисника України : Указ Президента України від 14.10.2014 № 806. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8062014-17816>.
56. Про День Соборності України : Указ Президента України від 13.11.2014 № 871. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/871/2014>.

57. Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді : Указ Президента України від 12.06.15 № 334/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3342015-19131>.
58. Про національно-патріотичне виховання в системі освіти : Наказ МОН № 768 від 16.07.15 р. URL: http://osvita.ua/legislation/pozashk_osv/47457/
59. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки : Указ Президента України від 13.10.15 № 580/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5802015-19494>.
60. Руденко Ю. Ідеологія патріотизму і державотворення як основа духовності учнів. *Рідна школа*. 1999. № 10. С. 8 – 10.
61. Руденко Ю. Основи сучасного українського виховання. Київ : Видництво імені Олени Теліги. 2003. 328 с
62. Русова С. Вибрані педагогічні твори. Київ : Освіта. 1996. 304 с.
63. Савицька О. В. Етнопсихологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Каравела, 2011. 264 с.
64. Савченко Л. Л. Підготовка майбутнього вихователя до патріотичного виховання дошкільників крізь призму поглядів В. О. Сухомлинського. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2015. № 4. С. 227-231. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2015_4_42.
65. Саприкіна О. В. Національно-патріотичне виховання дошкільників засобами українського декоративного мистецтва. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка*. 2015. Ч. 1. № 7 (296) жовтень. С. 268 – 275.
66. Ступарик Б. Громадянське виховання сучасної молоді. *Вісник Прикарпатського університету. Сер. Педагогіка*. Вип. III. Івано-Франківськ: Плай, 2000 С. 3–14.
67. Стюпіна О. Г. Виховання патріотизму у студентської молоді засобами мистецтва : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. Луганськ, 2007. 272 с.
68. Сухомлинська О. В. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. *Дошкільне виховання*. 2003. №2. С.3–8.
69. Сухомлинський В. О. Народження громадянина : в 5-ти томах. / Вибрані твори. Київ : Радянська школа, 1977. Т.3. 568 с.
70. Теоретичні засади виховання національної самосвідомості : навч. посіб. / Захарченко Р. О. та ін. Київ, 1998. 150 с.
71. Терещенко Л. А. Формування патріотичної свідомості учнівської молоді / Л. Терещенко, Т. Кесьян. *Вісник педагогіки і психології*. 2015. Вип. 18. URL: <http://www.psych.kiev.ua/> Збірник наук. праць. - Випуск 18.
72. Тимчик М. В. Патріотичне виховання старших підлітків у процесі фізкультурно-масової роботи : автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.07. Київ, 2012. 19 с.
73. Троцько Г. В. Професійно-педагогічна підготовка студентів до виховної роботи в школі. Харків, 1995. 241 с.
74. Туряниця В. В. Виховні ідеали: Віхи життя, творчої діяльності та основні ідеї педагога-науковця Григорія Ващенка. Ужгород : Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації, 2000. 64 с.
75. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори. Київ : Рад. шк., 1949. 418 с.
76. Ушинський К. Д. Про народність у громадському вихованні : у 2-х т. / Вибрані пед. твори. Київ : Рад. шк., 1983. 103 с.
77. Філімонова Т. В. Підготовка майбутніх учителів до патріотичного виховання молодших школярів в теорії педагогіки. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер. Педагогічні науки*. Миколаїв, 2014. С. 159 – 162.
78. Філімонова Т. В. Національно-патріотичне виховання особистості як педагогічна проблема. *Педагогічні науки*. Херсон, 2016. Вип. 69. С. 138 – 142.

79. Філімонова Т. В. Психолого-педагогічні засади організації наступності в національно-патріотичному вихованні дітей старшого дошкільного віку та учнів перших класів. *Педагогічні науки*. Херсон, 2016. Вип. 72. С. 67 – 71.
80. Філімонова Т. В. Проблема підготовки майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу до професійної діяльності в педагогічній науці. *Науковий вісник» Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Миколаїв, 2016. № 4 (55). С. 297 – 301.
81. Філімонова Т. В. Національно-патріотичне виховання особистості: педагогічний аспект. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. Педагогічні науки*. Бердянськ, 2016. Вип. 2. С. 43 – 48.
82. Філімонова Т. В. Освітньо-виховне середовище ДНЗ як чинник патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічні науки*. Херсон, 2017. Вип. 77. Т. 1. С. 113 – 117.
83. Філімонова Т. В., Якименко С. І. Констатувальний етап дослідження підготовки майбутнього вихователя до патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер. Педагогічні науки*. Миколаїв, 2017. № 4 (59) грудень. С. 529 – 533.
84. Філімонова Т. В. Національно-патріотичне виховання дітей як технологічний процес у ДНЗ та школі I ст. *Технологічні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів Міжнародної початкової школи* : матеріали. Інтернет-конф., м. Миколаїв, 11 грудня 2015 р. Миколаїв : ТОВ «Іліон», 2015. Вип. 4. С. 96 – 100.
85. Філімонова Т. В. Сучасний погляд на національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку та учнів початкової школи. *Наука. Студентство. Сучасність. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах модернізації цих змін в Україні* : зб. матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конф. молодих вчених, м. Миколаїв, 21 - 22 квітня 2016 р. Миколаїв : МНУ ім. В.О.Сухомлинського, 2016. С. 160 – 167.
86. Філімонова Т. В. Національно-патріотичне виховання: сутність визначення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. *Стан та перспективи розвитку педагогіки та психології в Україні та світі* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 2 - 3 вересня 2016 р. Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2016. С. 16 – 19.
87. Філімонова Т. В. Процес наступності в національно-патріотичному вихованні дітей старшого дошкільного віку та учнів перших класів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. *Stav. problemu a perspektivy pedagogickeho studia a socialnej prace* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Сладковичево, Словачка Республіка, 28 – 29 жовтня 2016 р. Сладковичево : *Vysoka skola Danubius*, 2016. С. 193 – 195.
88. Філімонова Т. В. Підготовка майбутніх вихователів до патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку. *Social and economic aspects of sustainable development of regions*. Monograph. Opole : The Academy of Management and Administration, Opole, 2017. С. 330 – 336.
89. Філімонова Т. В. Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку в контексті педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського. *Ідеї В.О.Сухомлинського у контексті Нової української школи* : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конф. м. Миколаїв, 28 вересня 2017 р. Миколаїв : МНУ ім. В.О.Сухомлинського, 2017. С. 175 – 179.
90. Хомич О. О. Формування основ патріотизму у дітей дошкільного віку засобами масової інформації. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка*. 2015. Ч. 1. № 7 (296) жовтень. С. 282 – 288.
91. Хорламова О. Л. Виховання у дітей в сім'ї патріотизму як життєвої цінності. *Виховання патріотизму у дітей та молоді в сучасних соціально-економічних умовах*: матер. звітної наук.-практич. конф. Київ, 1999. С. 34–37.
92. Цалалова О. М. Формування патріотизму в молодших школярів засобом народної казки. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка*. 2015. Ч. 1. № 7 (296) жовтень. С. 288 – 289.
93. Цимбалістий Б. Родина і душа народу. Київ : Фенікс, 1992. С.66 – 96.
94. Чепіга Я. Ф. До національної школи. *Українська хата*. 1909. № 6. С. 337—339.

95. Чорна К. І. Зміст патріотичного виховання школярів в умовах державотворчого процесу в Україні. Виховання патріотизму у дітей та молоді в сучасних соціально-економічних умовах: матер. звітної науково-практичної конференції. Київ, 1999. С. 12–14.
96. Чорна К. І. Патріотизм – духовна цінність молодих громадян України. Цінності освіти і виховання : науково-методичний збірник / за заг. ред. О. В. Сухомлинської. Київ, 1997. С. 209–212.
97. Dombro Amy Laura. Powerful interactions: how to connect with children to their learning paperback. Washington : National Association for the Education of You, 2011. 160 p.
98. Epstein Ann S. The intentional teacher: Choosing the best strategist for young children's learning. Washington : National Association for the Education of You, 2015. 284p.
99. Kelli G. A. The psychology of personal constructs. New York, Norton, 1995. Vol.1. 217 p.
100. Shvets T. A. The theoretical ground of the pedagogical conditions for the professional training of future preschool teachers. *Eastern European Scientific Journal (Gesellschaftswissenschaften)*. Dusseldorf (Germany) : Auris Verlag, 2016. №1 p.134–137.
101. Smith A. D. National Identity. London, 1991. P.14.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України
2. <http://school.kiev.ua/> - портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)
3. <http://edu.ukrsat.com/> – методичні розробки, навчальні програми, бібліотеки, олімпіади.
4. <https://patriotua.org> - український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді
5. <http://iitzo.gov.ua/index.html> - офіційний веб-сайт Інституту інноваційних технологій .
6. <http://stranamasterov.ru/> - на допомогу студентам при роботі з різними матеріалами.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ

Рівень вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	для всіх спеціальностей
Назва дисципліни:	Національно-патріотичне виховання в сучасних закладах освіти
Мова навчання:	українська
Викладач:	Філімонова Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти
Кафедра, яка забезпечує викладання:	кафедра початкової освіти
Контактна інформація:	кафедра початкової освіти, ауд. 01.402 моб. т. 0665681883
Рік і семестр вивчення курсу:	1-й рік навчання, 1 семестр
Кількість кредитів ЄКТС:	5 кредити
Загальна кількість годин:	150 годин
Лекцій:	10 годин
Практичних занять:	16 годин
Самостійної роботи:	124 годин
Форма підсумкового контролю:	залік
Опис навчальної дисципліни.	<p><i>Мета курсу:</i> набуття студентами знань про основні цілі, стратегії та принципи організації національно-патріотичного виховання в сучасних закладах освіти; форми, методи, прийоми і способи роботи з дошкільнятами, школярами та студентами щодо формування національної гідності та патріотизму.</p> <p><i>Завдання курсу:</i> утвердження в свідомості і почуттях особистості студента національно-патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України; виховання поваги до Конституції України,</p>

Законів України, державної символіки; усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю; сприяння набуттю дітьми та молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій.

Програмні результати навчання:

ПРН - 3 Знати вікові та психологічні особливості учнів, індивідуальні відмінності в перебігу їх пізнавальних процесів.

ПРН - 4 Знати закономірності та теорію процесу навчального пізнання, у тому числі – сучасні освітні технології.

ПРН - 8 Вміння володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів та їх врахування в освітньому процесі.

Практичні заняття

16 годин

Самостійної роботи:

124 години

Форма індивідуальної

заня

контролю:

Оцінювальні

декларації.

Мета уроку: набуття студентами знань про основні аспекти сучасної української державотворення, національно-патріотичну відповідальність, формування життєвих цінностей, готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій.

Ключові результати навчання: знання основних принципів державотворення, національно-патріотичної відповідальності, готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій.